

Kujifunza Kiingereza na Watoto wako na Vijana: Zingatia Ukuzaji wa Lugha Wakati wa Usomaji wa Pamoja

Weka akilini sifa kama nyimbo na vipengele vingine vya lugha wakati wa kuchagua na kusoma kitabu kwa sauti pamoja.

Unaposoma kwa sauti na mwanafunzi mchanga wa Kiingereza, zingatia msisitizo katika sauti yako wakati unasoma maneno ya nyimbo, na pitia mifano ya vipengele vya lugha, kama vile riwaya.

NA Nicole DeSalle, M.F.A., Mratibu wa Uandishi, Kituo cha Utafiti wa Kusoma Iowa
Deborah Reed, Ph.D., Mkurugenzi, Kituo cha Utafiti wa Kusoma Iowa

Ujumbe wa Mhariri: Kujifunza pamoja kunaweza kuboresha ustadi wa watoto wako na vijana wa lugha ya Kiingereza na pia yako mwenyewe. Chapisho hili ni sehemu ya safu inayoendelea iliyoundwa kusaidia walezi ambao ni wanafunzi wa Kiingereza kupata fursa za kujifunza Kiingereza kwa familia katika maisha yao ya kila siku.

Mazoezi ya usomaji wa vitabu pamoja, au kusoma kitabu kwa sauti na mtu mmoja au zaidi, ni mchangiaji muhimu kwa lugha ya mdomo ya watoto na ujuzi wa kusoma na kuandika katika miaka yao ya mwanzo ya ukuaji (Riordan et al., 2021). Ingawa kusoma kwa pamoja kuna faida kwa watoto wote, pamoja na Wanafunzi wa Kiingereza (ELs), kuchagua vitabu vya kusoma pamoja kunaweza kuchosha. Njia mojawapo ya kupunguza wigo wa fasihi unayochagua ni kutafuta vitabu vyenye sifa zinazounga mkono maendeleo ya lugha ya Wanafunzi wa Kiingereza wenye umri wa msingi.

iowareadingresearch.org

@IAReading |

@iowareadingresearchcenter

Kufanya mazoezi ya kusikiliza na kuzungumza na Vitabu vya Nyimbo

Wasomaji wa mwanzo wanajifunza kwamba sentensi zinaundwa na maneno, na kwamba maneno yanaundwa na sauti. Stadi hizi ni sehemu ya *ufahamu wa kifonolojia*, ambayo husaidia kuandaa watoto kuwa wasomaji wenye mafanikio kwa Kiingereza na pia lugha zingine za alfabeti (McBride et al., 2021). Kwa Wanafunzi wa Kiingereza, vitabu vinavyojumuisha mashairi hutoa mazoezi na sauti fulani na mifumo ya lugha inayopatikana kwa Kiingereza. Ili kuelewa jinsi ya kutumia mashairi wakati wa kusoma kwa sauti, wacha tuangalie mstari wa kwanza kutoka kwenye *Bata kwenye Lori Duck in the Truck* na Jez Alborough.

This is the tale of a duck in a truck.

Kusoma sentensi hii kwa sauti hukuwezesha wewe na watoto wako kufanya mazoezi ya kutengeneza sehemu ya neno /uck/. Wafafanulie watoto wako kwamba maneno “duck” na “truck” yote yana sauti /uck/ mwishoni. Rudia tena kusoma sentensi hiyo kwa sauti na watoto wako. Kila mara, weka msisitizo sauti /uck/ kwenye “duck” linganisha sauti /uck/ kwenye “truck,” na wahamasishe watoto wako kulinganisha sauti pia.

Vitabu vya nyimbo kama vile *Duck in the Truck* pia husaidia watoto kujifunza vipengele vya sauti ya lugha ya Kiingereza, kama vile sauti, hisia, ujazo, msisitizo, mdundo, na matamshi. Kusikia vnyimbo na kuelezea kwa kusoma hadithi kwa sauti inaweza kusaidia Mwanafunzi wa kiingereza (EL) kutofautisha kati ya silabi zilizosisitizwa na zisizosisitizwa (Fleta, 2017). Wacha tuangalie mistari kadhaa kutoka mwisho wa *Duck in the Truck*:

This is the pull as the boat takes the strain.
These are the wheels finally gripping.
This is the knot suddenly slipping.
This is the truck with the engine on fast.
Back on the track... UNSTUCK AT LAST!

Maelezo haya yanatoa fursa kwa wewe na watoto wako kusikia na kufanya mazoezi ya vipengele vingi vya sauti vya Kiingereza. Kwa mfano, maneno yenye silabi nyingi gripping” na “slipping” yana sauti sawa /ip/ na /ing/. Pamoja, “-ipping” huunda nyimbo, lakini mkazo katika maneno yote ni kwenye silabi ya kwanza yenye sauti /ip/ peke yake. Kusoma maneno yenye mashairi kwa sauti kunatoa nafasi ya kujiozea kusisitiza silabi ya kwanza.

Student Reading Success Through Research and Collaboration

Mistari hii pia hutoa fursa ya kufanya mazoezi ya matamshi na sauti. Angalia jinsi kifungu cha mwisho —“UNSTUCK AT LAST!”—kimeandikwa kwa herufi kubwa zote. Hii imefanywa kuashiria msisitizo ulioongezwa juu ya maneno yaliyokusudiwa kufikisha hisia ya bata ya kupumzika mwishoni mwa hadithi. Pamoja na watoto wako, fanya mazoezi ya kurekebisha sauti yako (jinsi sauti yako ilivyo juu au chini, kawaida inahusishwa na hisia za mzungumzaji) na lafudhi (jinsi sauti inavyopanda na kushuka au kubadilika kwa sauti) ili kuunda msisitizo na kufikisha hisia.

Video Demonstration

Mwanzoni Wanafunzi wa Kiingereza (Els) wanaweza kuona ni ngumu kutambua mambo haya ya Kiingereza kutoka kwenye maandishi yaliyoandikwa peke yake. Kwa bahati nzuri, vitabu vya picha ambavyo unaweza kuangalia kwenye maktaba yako ya karibu huja na rekodi (dijitali au CD) ya vitabu vinavyosomwa kwa sauti. Kusikiliza rekodi ya kitabu kinachosomwa kwa sauti kunaweza kutoa mfano mzuri wa vipengele vizuri vya sauti za hadithi hizi nzuri. Lakini badala ya kusikiliza tu, wewe na mtoto wako mnaweza kujaribu kusoma pamoja na sauti kufanya mazoezi ya kulinganisha mashairi na midundo ya msomaji uliorekodiwa. Pia kuna video mkondoni zinazoonyesha maandishi ya hadithi zinazosomwa kwa sauti. Kwa mfano, [The Children's Storytime Bookshelf](#) ni mtengenezaji mmoja wa video kama hizo.

Kujenga Uelewa wa Lugha kwa Vitabu vya Sura

Kadri ujuzi wa lugha wa Watoto wako na wako mwenyewe unavyoendelea kuboreshwa, unaweza kuwa tayari kwa changamoto ya kitu kirefu kuliko vitabu vya picha, kama vile vitabu vya sura. Vitabu vya sura vinaelezea vipindi katika maisha ya wahusika ambavyo vimegawanywa katika sura. Hazina vielelezo kwenye kila ukurasa kama vitabu vya picha hufanya, lakini vitabu vya sura kwa watoto kawaida huwa na kielelezo kimoja katika kila sura.

Ni nadra kwa vitabu vya sura kuwa na masafa sawa ya mdundo na mashairi kama vitabu vya picha, lakini nyingi bado zinatoa fursa za kutekeleza mambo ya sauti ya lugha. Wacha tuangalie ufunguzi wa sura kutoka kwa Ramona Mdudu *Ramona the Pest* na Beverly Clearly:

RAMONA HAWEZI KUPAMBANA NA CURL

At last Ramona felt a tap on her shoulder. Her turn had come to run around the circle! She ran as fast as she could to catch up with the sneakers pounding on the asphalt ahead of her. The *boing-boing* curls were on the other side of the circle. Ramona was coming closer to them. She put out her hand. She took hold of a curl, a thick, springy curl—

iowareadingresearch.org

@IAReading |

@iowareadingresearchcenter

Student Reading Success Through Research and Collaboration

“Yow!” screamed the owner of the curls.
Startled, Ramona let go. She was so surprised by the scream that she forgot to watch Susan’s curl spring back.

Sifa moja ya kipekee ya vitabu vya sura ni kwamba kila sura ina kichwa, na majina haya yanaweza kuwa na njia za kufanya mazoezi ya lugha. Katika mfano kutoka kwa *Ramona the Pest*, kichwa cha sura ya Cleary hutumia maneno ambayo huanza na herufi “R” na “C.” Kusoma kichwa kwa sauti hukuruhusu wewe na mtoto wako kusikia jinsi “Ramona” ana sauti sawa ya mwanzo kama “Resist,” na jinsi “Can’t” ina sauti sawa ya mwanzo kama “Curl.” Wakati maneno, kama yale yaliyo katika kichwa cha sura ya Cleary, yana sauti sawa za mwanzo, kipengele hiki cha sauti kinajulikana kama “riwaya.” Kipengele hiki kinaweza kuongeza hamu ya kufanya mazoezi ya sauti za mwanzo.

Kipengele kingine cha sauti ya lugha ni *onomatopoeia*, au wakati kitu kinatajwa na uwakilishi wa sauti ya sauti. Maneno yenye italiki katika maandishi hapo juu, “*boing-boing*,” ni mfano wa onomatopoeia kwa sababu, wakati unasomwa kwa sauti, maneno hayo yanasikika haswa kama chemchemi ikivutwa na kutolewa. Kwa kweli, curl haitoi sauti hiyo, lakini inafanya katika mawazo ya Ramona. Kwa hivyo, kutumia onomatopoeia hutusaidia kuibua kuonekana kwa curls, kuonekana kama chemchemi, ambayo hutusaidia kuelewa ni kwanini Ramona anajaribiwa sana kuvuta moja. Pamoja na mtoto wako, fanya mazoezi ya kusoma neno “*boing-boing*,” kwa sauti kuu kuiga sauti ambayo curls hufanya katika mawazo ya Ramona.

Kusoma chochote kunatoa mazoezi ambayo yanaweza kusaidia kuboresha ujuzi wa lugha ya Kiingereza. Walakini, wakati wewe na mtoto wako mnasoma kwa sauti pamoja, uzoefu hukupa nafasi ya kusikia vipengele vya sauti ya lugha hiyo na kufanya mazoezi ya kuzungumza na mdundo na msisitizo ambayo ni sifa ya Kiingereza.

Mapendekezo ya Vitabu 10 vya Picha (Darasa la K—2)

***Rosie Revere, Mhandisi (Rosie Revere, Engineer)* na Andrea Beaty**

Wasomaji watawutiwa na uvumilivu wa Rosie na kufurahishwa na uvumbuzi wake mzuri.

***Nimetosha (I Am Enough)* na Grace Byers**

Shajara hii ya mashairi inaweza kushirikiwa ili kujenga kujithamini na kusherehekea utofauti.

***Kuruka kwa Jabari (Jabari Jumps)* na Gaia Cornwall**

Ungana na Jabari wakati anafanya jaribio lake la kwanza kuruka kutoka bodi ya juu ya kupiga mbizi.

iowareadingresearch.org

@IAReading |

@iowareadingresearchcenter

Student Reading Success Through Research and Collaboration

***Sofia Valdez, Rais wa Baadaye (Sofia Valdez, Future Prez)* na Andrea Beaty**

Sofia anaweza kuwa mdogo, lakini ana mipango mikubwa ya kuboresha ujirani wake.

***Kituo cha Mwisho kwenye Mtaa wa Sokoni (Last Stop on Market Street)* na Matt de la Peña**

Hadithi hii ya sauti inaelezea vituko na sauti ambazo msimulizi hukutana nazo kwenye safari yake ya basi kwenda nyumbani.

***Levi Strauss Anapata Wazo La Zuri: Hadithi iliyitengenezwa vizuri ya Suruali Mbili (Levi Strauss Gets a Bright Idea: A Fairly Fabricated Story of a Pair of Pants)* na Tony Johnston**

Unaweza kujadili nahau kama "wazo zuri" kupitia hadithi hii ya kuisimua ya uvumbuzi wa jeans ya bluu.

***Treni (Locomotive)* na Brian Floca**

Jizoeze onomatopoeia (wakati kitu kinatajwa na uwakilishi wa mjadala wa sauti, kwa mfano, "buzz") na maandishi haya ya wimbo ambayo husafirisha wasomaji hadi siku za mwanzo za reli ya Marekani.

***Asante, Omu (Thank You, Omu)* na Oge Mora**

Soma yote kumuhusu Omu, ambaye jina lake (linatamkwa Ah-mu) nyimbo na kitoweo chake kitamu.

***Nimepata Mdundo (I Got the Rhythm)* na Connie Schofield-Morrison**

Vielelezo wazi na maandishi yenye nguvu ya nyimbo hushikilia shauku ya msimulizi kwa Maisha yote.

***Mchungwa ng'ombe Mkatwa Tangawizi (The Gingerbread Cowboy)* na Janet Squires**

Upotoshaji huu juu ya hadithi ya kawaida huweka mtu maarufu wa kuki huko Magharibi.

Mapendekezo 10 ya Vitabu vya Sura (Darasa la 3—5)

***Ulimwengu kwa Mujibu wa (Humphrey The World According to Humphrey)* na Betty Birney**

Humphrey hamster anatamani kuwa nje ya ngome yake na kwenda kwenye matukio.

***Lola Levine Hamaanishi (Lola Levine is not Mean)* na Monica Brown**

iowareadingresearch.org

@IAReading |

@iowareadingresearchcenter

Student Reading Success Through Research and Collaboration

Mapenzi ya Lola ni soka, lakini wakati anamuumiza mchezaji mwingine kwa bahati mbaya, lazima ajifunze jinsi ya kufanya mambo kuwa sawa

Msimu mmoja wa Kichaa (One Crazy Summer) na Rita Williams Garcia

Imewekwa mwishoni mwa miaka ya 1960, kitabu hiki cha sura kinafuata ujio wa dada watatu ambao hutumia msimu wa joto na mama yao huko Oakland, California.

Hadithi ya Desperaux (The Tale of Desperaux) na Kate Di Camillo

Penda panya huyu wa kuvutia katika hadithi hii ya kufikirika iliyowekwa katika nyakati za zamani.

Kwa bahati nzuri, Maziwa (Fortunately, the Milk) na Neil Gaiman

Gundua matukio ya kawaida ambayo hufanyika wakati baba wa msimulizi hununua chupa ya maziwa.

Alvin Ho: Ana mzio kwa Wasichana, Shule, na Vitu Vingine vya Kutisha (Alvin Ho: Allergic to Girls, School, and Other Scary Things) na Lenore Look

Hakuna mengi ambayo Alvin Ho haogopi, lakini hiyo haimzuii kuwa shujaa katika mawazo yake ya mwitu

Stink: Mtoto Anayepungua Ajabu (Stink: The Incredible Shrinking Kid) na Megan McDonald

Vipande vya kuchekesha vyenye uhai husaidia kuelezea matukio ya Stink, mtoto mfupi aliye na matukio makubwa

Jaz Santos dhidi ya Ulimwengu (Jaz Santos vs. the World) na Priscilla Mante

Jaz haitaji chochote zaidi ya timu yake ya mpira wa miguu, Bramrock Stars, ichukuliwe kwa uzito zaidi.

Juana na Kucas (Juana and Lucas) na Juana Medina

Hadithi hii ya kuchekesha inaelezea maisha ya Juana huko Bogotá, Colombia, na mbwa wake mpendwa Lucas.

Hadithi za pembeni kutoka Shule ya (Wayside Sideways Stories from Wayside School) na Louis Sachar

Gundua zaidi kwanini shule haichoshi katika Wayside.

Student Reading Success Through Research and Collaboration

Marejeo

Alborough, J. (1999). *The Duck in the Truck*. HarperCollins.

Cleary, B. (1968). *Ramona the Pest*. HarperCollins.

Fleta, T. (2017). The sounds of picturebooks for English language learning. *Children's Literature in English Language Education Journal*, 5(1), 21–43. | [Full text](#)

McBride, C., Pan, D. J., & Mohseni, F. (2021). Reading and writing words: A cross-linguistic perspective. *Scientific Studies of Reading*. <https://doi.org/10.1080/10888438.2021.1920595>

Riordan, J., Reese, E., Das, S., Carroll, J., and Schaughency E. (2021). Tender shoots: A randomized controlled trial of two shared-reading approaches for enhancing parent-child interactions and children's oral language and literacy skills. *Scientific Studies of Reading*. <https://doi.org/10.1080/10888438.2021.1926464>

Wade-Woolley, L. (2015) Prosodic and phonemic awareness in children's reading of long and short words. *Reading and Writing*, 29, 371–382. <https://doi.org/10.1007/s11145-015-9600-1>